

Datum

2019-11-05

Vår referens

Helena Hansson

Utvecklingssekreterare

helena.hansson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Fördelning av riksnormens poster 2020 ASN-2019-16605

Sammanfattning

Beloppen för riksnormen bestäms av regeringen inför varje nytt kalenderår och gäller som miniminivå för de behov som riksnormen ska täcka.

Riksnorm 2020 har räknats upp 1,9 procent jämfört med riksnorm 2019.

Socialstyrelsen hade tidigare i uppdrag att fördela summan av riksnormen på de olika behovsposterna som normen avser, uppdraget upphörde efter riksnorm 2011.

Kommunstyrelsen i Malmö har beslutat om fördelning av behovsposter inom riksnorm 2012 till 2017, därefter har arbetsmarknads- och socialnämnden fattat motsvarande beslut.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutar om fördelning av behovsposter i riksnorm 2020 i enlighet med förslag.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden justerar paragrafen omedelbart.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse ASN 191128 Fördelning av riksnormens poster 2020
- Bilaga 2 Fördelning behovsposter riksnormen 2019 Beslut ASN 190130
- Bilaga 1 Fördelning behovsposter riksnormen 2020 Förslag 191128 ASN

Beslutsplanering

ASN presidieberedning 2019-11-06

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2019-11-14

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2019-11-28

Ärendet

Socialstyrelsen har den 21 oktober 2019 publicerat information om riksnorm för år 2020. Riksnormen 2020 har räknats upp 1,9 procent jämfört med riksnormen 2019.¹

¹ Socialstyrelsen, Riksnormen för försörjningsstöd 2020 (191021)

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/riksnormen-for-forsorjningsstod-2020.pdf>

Riksnorm i lag och förordning

Riksnormen inom försörjningsstödet regleras genom socialtjänstlagen (2001:453) och socialtjänstförordningen (2001:937).^{2 3}

I socialtjänstlagen preciseras vilka kostnader som försörjningsstöd omfattar. I lagtexten anges vilka av dessa kostnadsposter som ska beräknas enligt en för hela riket gällande norm, riksnorm. I information från Socialstyrelsen framkommer att riksnormen även omfattar kostnad för barn- och ungdomsförsäkring.

4 kap. 3 § Socialtjänstlagen

Försörjningsstöd lämnas för skäligen kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon,
2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäligen kostnader enligt första stycket 1 ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl, ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.

I socialtjänstförordningen finns information om belopp avseende riksnorm för år 2020.

2 kap. 1 § Socialtjänstförordningen

Träder i kraft I:2020-01-01/ Riksnormen för beräkning av skäligen kostnader enligt 4 kap. 3 § första stycket 1 socialtjänstlagen (2001:453) grundar sig på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar och delas upp på olika hushållstyper och åldersintervaller.

Riksnormen för ett hushåll under 2020 utgör summan av de personliga kostnaderna för samtliga medlemmar i hushållet och de gemensamma hushållskostnaderna beräknade enligt följande tabeller.

Personliga kostnader i kronor per hemmavarande barn och skolungdom,

ej lunch 5 dagar/vecka

under 1 år	1 - 2 år	3 år	4 - 6 år
2040	2230	1980	2160

med lunch

under 1 år	1 - 2 år	3 år	4 - 6 år	7 - 10 år	11 - 14 år	15 - 18 år	19 - 20 år
------------	----------	------	----------	-----------	------------	------------	------------

² Socialtjänstlagen (2001:453) https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstlag-2001453_sfs-2001-453

2170	2430	2160	2430	3050	3510	3950	3980
------	------	------	------	------	------	------	------

Personliga kostnader i kronor – vuxna

Ensamstående	Sambor
3150	5680

Gemensamma hushållskostnader i kronor - medlemmar i hushållet

1 pers.	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers.	6 pers.	7 pers.
1010	1120	1410	1600	1850	2090	2260

För hushåll med fler än 7 personer beräknas kostnaden för varje tillkommande hushållsmedlem som skillnaden mellan hushåll med 6 respektive 7 personer.

För en vuxen person som inte är att anse som sambo, men som ingår i hushållsgemenskap med flera personer, beräknas normen såsom personliga kostnader för ensamstående plus kvoten av de gemensamma kostnaderna för hushållet och antalet medlemmar i hushållet. Förordning (2019:630).

Riksnormen fördelad på behovsposter

Fram till år och med år 2011 publicerade Socialstyrelsen årligen ett meddelandeblad med fördelning av riksnormen på de olika behovsposterna för respektive åldersgrupp och hushållssammansättningar. Från och med år 2012 har Socialstyrelsen enbart i uppdrag att ta fram information om summan av de personliga kostnaderna för respektive åldersgrupp samt gemensamma hushållskostnader för hushåll av olika storlekar. Kommunstyrelsen i Malmö har därefter årligen under perioden 2012 till 2017 beslutat om fördelning av riksnormen på de olika behovsposterna som ingår. Från och med riksnorm avseende år 2018 är det arbetsmarknads- och socialnämnden som beslutat om fördelning av riksnormen på de olika behovsposterna.

Det står det enskilda hushållet fritt att disponera riksnormens på de olika behovsposterna enligt egen bedömning. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen bedömer dock att det finns flera anledningar till att fastställa hur normen fördelas på de olika behovsposterna, det vill säga exempelvis hur mycket som är avsett för livsmedel eller kläder och skor. I vissa fall ska t. ex. bistånd endast beräknas för livsmedel och underlaget är då av vikt för att skapa förutsättningar för likabehandling inom kommunen. Ett annat exempel är att det enbart är vissa behovsposter som ingår när bistånd beviljas enligt fickpengsnorm, t. ex. vid institutionsvistelse som inkluderar mat. Fördelning av riksnormen på de olika behovsposterna är också ett underlag som används för information till biståndsmottagare när det gäller hushållsbudget och planering av hushållets ekonomi.

Särskilt om behovsposten dagstidning och telefon

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har under 2019 haft kontakt med Sveriges Kommuner

³ Socialtjänstförordningen (2001:937) https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialtjanstforordning-2001937_sfs-2001-937

och Landsting (SKL) avseende de lagändringar som genomfördes kring radio- och TV-avgift 1 januari 2019. Den tidigare radio- och TV-avgiften, som uppgick till 2400 kr per år eller 200 kr per månad, utgör ej längre en utgift för hushållen. Avgiften har ersatts med en personlig public serviceavgift beräknad på inkomst som betalas via skattsedeln.⁴

Lagändringen innebar att *radio- och TV-avgift* ströks i 4 kap. 3 § socialtjänstlagen men utan att det kommenterades eller justerades i samband med beslut om riksnorm 2019 i socialtjänstförordningen. Någon korrigerings har ej heller skett i samband med beslut om riksnorm 2020. I socialtjänstlagens 4 kap. 3 § innebar det att den behovspost i riksnormen som tidigare omfattade *dagstidning, telefon och TV-avgift* från och med 1 januari 2019 enbart omfattar *dagstidning och telefon*.

Förvaltningens bedömning är att den genomförda förändringen borde följas av en reduktion av riksnormen avseende de gemensamma hushållskostnaderna med motsvarande belopp som den tidigare TV-avgiften, alternativt att behovsposten moderniseras till att omfatta *information och kommunikation* för att då även avse täcka kostnad för bredband.

Sveriges kommuner och landsting (SKL) har under våren tillskrivit socialdepartementet om behov av förändring av riksnormen och lyfter återkommande frågan i sin löpande kontakt med departementet. SKL delar förvaltningens, och flera kommuners bedömning, om att det är orimligt att den genomförda ändringen i lagstiftning kring radio- och TV-avgift ej avspeglas kring vad som avser riksnormen i socialtjänstlagen och socialtjänstförordningen.

Förvaltningens övervägande

Förvaltningen har i samband med att riksnorm 2020 meddelats tagit fram föreliggande förslag på fördelning av riksnormen på de olika behovsposterna, se bilaga 1, *Fördelning av behovsposter i riksnorm 2020 - Förslag ASN 191128*.

Lag och förordning anger ramarna för riksnormen avseende innehåll och belopp. Förslaget bygger på att varje normpost är uppräknad 1,9 procent. Beloppen har justerats till närmaste fem- eller tiotal med beaktande av totalsumman för varje åldersgrupp respektive hushållsstorlek. För vuxna samboende har posterna *kläder/skor, fritid/ lek* samt *hygien* justerats så att de motsvarar två gånger motsvarande poster för vuxna ensamstående. Summorna avseende *kläder/ skor* och *hygien* har för samboende tidigare överstigit den dubbla summan för ensamstående. Justeringen medför att posten för livsmedel för samboende i föreliggande förslag uppgår till 166 procent av motsvarande post för ensamstående vilket kan jämföras med nuvarande 162 procent. I bilaga 2 framkommer fördelning av behovsposter i riksnormen avseende år 2019.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen föreslår att nämnden beslutar om fördelning av behovsposter i riksnorm 2020 i enlighet med förslag. För att möjliggöra att rätt belopp per behovspost ska kunna finnas tillgängligt i verksamhetssystemet vid utredning och ekonomisk beräkning av ansökningar som avser januari månad föreslår förvaltningen att nämnden

⁴ Lag (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20181893-om-finansiering-av-radio-och-tv-i-sfs-2018-1893>

omedelbart justerar paragrafen.

Ansvariga

Petra West Stenkvist Enhetschef

Katarina Lindeberg Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef